

פרשת אמור תש"פ
בענין טומאת כהנים

ויקרא פרק כא פסוק א

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶמְרַתְּ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמְיּוֹ:

רש"י

אמר אל הכהנים - אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים: בני אהרן - יכול חללים, תלמוד לומר הכהנים: בני אהרן - אף בעלי מומין במשמע: בני אהרן - ולא בנות אהרן: לא יטמא בעמיו - בעוד שהמת בתוך עמיו, יצא מת מצוה:

מדרש תנחומא - פרשת אמור

[א] ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן וגו' (ויקרא כא א). זש"ה אמרות ה' אמרות טהורות וגו' (תהלים יב ז), כל מה שהקב"ה מזהיר את ישראל בשביל קדושתן וטהרתן, אמרות ה' אמרות טהורות, אמור אל הכהנים ואמרת אליהם, הרי [אמירה] שתי פעמים, למה הדבר דומה לטבח שהיה נכנס ויוצא לפני המלך, אמר המלך גוזרני עליך שלא תראה מת כל ימך, מפני שאתה נכנס ורואה את פני, שלא תטמא פלטריני שלי, כך הקדוש ברוך הוא גזר על הכהנים הנכנסים לבית המקדש שלא יטמאו למת, לפיכך הוא אומר לנפש לא יטמא בעמיו (ויקרא שם כ"א).

פרי צדיק - פרשת אמור

[א] ... בתנחומא אמירה ב' פעמים משל למה הדבר דומה לטבח כו' אמר המלך גוזר אני עליך שלא תראה את המת כו' מפני שאתה יוצא ונכנס וכו' שלא תטמא את הפלטריני שלי כך גזר הקדוש ברוך הוא על הכהנים הנכנסים לבית המקדש שלא יטמאו למת, ולפי טעם זה לא היה צריך להיות איסור טומאת כהנים רק בזמן שבית המקדש קיים שנכנסין לעבוד עבודה ולא בזמן הזה, וגם איך יטמא הכהן את בית המקדש אם בימי טומאתו האסור לבוא למקדש ולא דוקא כהן הא כל ישראל מזהרין על זה, ולכשיטהר מותר לבוא ומה בכך שהוא רגיל לבוא לבית המקדש כשיטמא לא יבוא הוא ויקריב אחר ובלאו הכי היו חלוקים לכ"ד משמורים ולששה בתי אבות וכל אחד מקריב רק ביומו ולא היה בא לבית המקדש ולמה אינו יכול לטמא אז והרי לא יטמא את הפלטריני, וגם מה זה תשובה על מה שנאמר לשון אמירה ב' פעמים, אך הענין על פי מה שדרשו במדרש רבה וכן הוא במדרש תהלים (מזמור י"ט) על הפסוק יראת ה' טהורה עומדת לעד מיראה שנתירא אהרן מלפני הקדוש ברוך הוא כמו שנאמר ואתנם לו מורא ויראני (וכמו שנדרש בויקרא רבה פ' ג') זכה וניתנה לו הפרשה זו שאינה זזה ממנו ולא מבניו ולא מבני בניו עד סוף כל הדורות ואיזו זו פרשת המת וכו', והיינו דשאר מצות אינם נוהגין בכהנים רק בזמן שבית המקדש קיים וטומאת כהנים נוהג לדורות בכל זמן, וצריך להבין הא גם איסור גרושה וזונה גם כן נוהג לדורות לעולם, אך נראה שאמר לרבנות שאיסור טומאת מת שהוא מטעם שנכנס לבית המקדש וכמו שאיתא בתנחומא והיה ראוי להיות רק בזמן שבית המקדש קיים, מכל מקום על ידי היראה שנתירא אהרן זכה לזה שיהיה נוהג לבניו ולבני בניו לעולם. והענין הוא על פי מה שכתב בזוהר הקדוש (בהקדמה ה' ב') ומקדשי תיראו דא שבת דמעלי שבתא דאיהו יראה ושריא בה יראה, והיינו דמדת מלכות כנסת ישראל כנגד שם א"י שמורה על יראה כמו שנאמר ואם אדונים אני איה מוראי וכמו שאמר (בקידושין לב ע"ב) מלך שתהא אימתו עליך, ואמרו (שיר השירים רבה ה' יב) מנין שהקדוש ברוך הוא לבן של ישראל שנאמר צור לבבי וחלקי אלקים לעולם, והוא הנאמר אני ה' השוכן בתוך בני ישראל, שבלב הוא משכן הקדושה וזהו ומקדשי תיראו. ואהרן הכהן דכתיב ואתנם לו מורא ויראני זכה על ידי היראה שהשם יתברך שוכן תמיד בלבו והוא תמיד במקדש, ולכן נאסר לו ולבניו עד סוף כל הדורות טומאת המת אף בזמן הזה, שהם תמיד כמו במקדש, וזהו אמור אל הכהנים וגו' ואמרת אליהם שאף שיש להם קדושה זו צריך משה רבינו ע"ה להכניס בהם קדושה זו, וכמו בקידוש בכורות דאף דבכור קדוש מאליו מכל מקום מצוה להקדישו (כמו שאמרו עירוכין כ"ט). וכתבי וידבר ה' אל משה קדש לי כל בכור שמשו רבינו הוצרך להכניס הקדושה בבכורות, כן קדושת הכהנים שיהיו תמיד כמו שהם בבית המקדש זאת הקדושה הוצרך משה רבינו ע"ה להכניס בהם. ועל זה נאמר אמור אל הכהנים וגו' ואמרת אליהם אמירה בלחישא כמו שכתב בזוהר הקדוש (פרשה זו פח ב') להכניס בהם הקדושה שיהיה נוהג פרשה זו לדורות אף בזמן שאין בית המקדש קיים, וזה שהביא המשל הזה שהאיסור הוא מפני שנכנסין למקדש ומכל מקום איסורו נוהג לעולם אף בזמן שאין בית המקדש קיים, ועל כרחך מפני שהם תמיד כמו נכנסים למקדש וכאמור, ולכן נאמר ב' פעמים אמירה שהוצרך משה רבינו ע"ה להכניס בהם הקדושה, ובשבת כל ישראל נקראים יראי שמי (כמו שאמרו תענית ח ע"ב) וכל ישראל כמו כהנים שהם במקדש תמיד וכמו שכתב בזוהר הקדוש (הנוזכר) ומקדשי תיראו דא שבת דמע"ש דאיהו יראה וכו' ושבת בזמן כמו מקדש במקום. רק כיון שאינו רק בשבת ולא לעולם לא נאסר להם טומאת מת אף בשבת, דכן במקדש גם כן יש לפי שעה שנכנס ישראל למקדש, ורק כהנים מפני שהם תמיד כמו שהם במקדש דכתיב יראת ה' טהורה עומדת לעד לכן אין הפרשה הזו זזה מהם לעולם, וישראל בשבת הם ככהנים, שהם פנוים אז רק לתורה וכמו שנאמר להם במתן תורה ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגו' וכמו שיהיה לעתיד ואתם כהני ה' תקראו שיהיו פנוים אז רק לתורה ועמדו זרים ורעו וגו' ועל זה נאמר ומקדשי תיראו:

ויקרא פרק י'

(א) וַיִּקְחוּ בְנֵי אֱהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וַיִּתְּנוּ בְּהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עָלֶיהָ קִטְוֹת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֲתָם: (ב) וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה': (ג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבִּי אֶקְדָּשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכְבֹּד וַיִּדַּם אֱהֲרֹן:

רש"י

(ב) **ותצא אש** - רבי אליעזר אומר לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן. רבי ישמעאל אומר שתויי יין נכנסו למקדש, תדע שאחר מיתתן הזהיר הנותרים שלא יכנסו שתויי יין למקדש. משל למלך, שהיה לו בן בית וכו', כדאיתא בויקרא רבה: (ג) **הוא אשר דבר וגו'** - היכן דבר ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי (שמות כט מג). אל

תקרי בכבודי אלא במכובדי. אמר לו משה לאהרן אהרן אחי יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום והייתי סבור או בי או בך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממדך: **וידם אהרן** - קבל שכר על שתיקתו. ומה שכר קבל, שנתייחד עמו הדיבור, שנאמר לו לבדו פרשת שתויי יין: **בקרבי** - בבחירי: **ועל פני כל העם אנכד** - כשהקב"ה עושה דין בצדיקים מתיירא ומתעלה ומתקלס, אם כן באלו, כל שכן ברשעים, וכן הוא אומר (תהלים סח לו) נורא אלהים ממקדשיך, אל תקרא ממקדשיך אלא ממקודשיך:

ויקרא פרק טז

(א) וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֱהֲרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיִּמָּתוּ: (ב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֱהֲרֹן אַחִיד וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לְפָרְכָת אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל הָאָרוֹן וְלֹא יָמוּת כִּי בַעֲנַן אֲרָאָה עַל הַכַּפֹּרֶת: (ג) בְּזֹאת יָבֵא אֱהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפָרֹן בְּקָר לְחֻטָּאת וְאֵיל לְעֹלָה:

רש"י

(א) **וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'** - מה תלמוד לומר, היה רבי אלעזר בן עזריה מושלו משל לחולה שנכנס אצלו רופא. אמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב. בא אחר ואמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות כדרך שמת פלוני. זה זרזו יותר מן הראשון, לכך נאמר אחרי מות שני בני אהרן: (ב) **ויאמר ה' אל משה דבר אל**

אהרן אחיד ואל יבא - שלא ימות כדרך שמתו בניו: **ולא ימות** - שאם בא הוא מת: **כי בענן אראה** - כי תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני. ולפי שגלוי שכנתי שם, יזהר שלא ירגיל לבא, זהו פשוטו. ומדרשו לא יבא כי אם בענן הקטרת ביום הכיפורים: (ג) **בזאת** - גימטריא שלו ארבע מאות ועשר, רמז לבית ראשון: **בזאת יבא אהרן וגו'** - ואף זו לא בכל עת, כי אם ביום הכיפורים, כמו שמפורש בסוף הפרשה (פסוק כט) בחדש השביעי בעשור לחודש: